



Het sacrament van

# De ziekenzalving

*Sacramenten*



“D eze geloofsboekjes gaan over de zeven sacramenten. Sacramenten zijn tekens, in woord en gebaar, die we in Jezus’ Naam in de gemeenschap van de Kerk mogen vieren. De sacramenten zijn een paasgeschenk van de levende Heer aan de Kerk: ‘de apostelen trokken uit om overal te prediken, en de Heer werkte met hen mee en schonk kracht aan hun woord door de tekenen die hen vergezelden’ (Mc. 16, 20).

In Jezus is God zelf dichtbij ons. Jezus deelde ons leven, gaf zijn leven aan het kruis. Op Pasen is Hij verrezen. Jezus is teruggekeerd naar de hemel. Hij heeft de heilige Geest gegeven als helper in ons midden. In kracht van die heilige Geest vieren wij de sacramenten, de werkzame tekens van de levende Heer. In de vieringen van de sacramenten ontmoeten wij Jezus zelf. De heilige Gregorius de Grote schreef: ‘Wat zichtbaar was in onze Verlosser is overgegaan in zijn sacramenten.’”

Bisschop Van den Hende

I n het evangelie wordt bericht dat mensen hun zieken bij Jezus brachten in de hoop dat zij verlichting of genezing ontvingen (Mt. 4, 24). De genezingen door Jezus zijn tekens dat het rijk van God op komst is. Ook de apostelen kwamen in Jezus’ Naam in aanraking met zieken en met mensen die te lijden hadden: ‘Zij vertrokken om te prediken dat men zich moest bekeren. Zij dreven veel duivels uit, zalfden veel zieken met olie en genazen hen’ (Mc. 6, 12-13). Zij legden zieken de handen op (Mc. 16, 17).

Het bezoeken van een zieke is tot op de dag van vandaag een werk van barmhartigheid. Jezus zei: ‘Ik was ziek en gij hebt Mij bezocht [...] al wat gij gedaan hebt voor een dezer geringsten van mijn broeders, hebt gij voor Mij gedaan’ (Mt. 26, 36.40).

In de brief van Jakobus staat: ‘Is iemand onder u ziek? Laat hij de presbyters van de gemeente roepen; zij moeten een gebed over hem uitspreken en hem met olie zalfen in de Naam des Heren. En het gelovige gebed zal de zieke redden en de Heer zal hem oprichten’ (Jak. 5, 14-15).

# In de liturgie

De ziekenzalving wordt toegediend door een priester aan een zieke thuis, in een ziekenhuis of zorginstelling of groepsgewijs in een kerk, bijvoorbeeld tijdens een speciale (eucharistie)viering.

De priester opent de viering vaak met een besprenkeling van de zieke en de kamer met wijwater: 'Moge dit water u herinneren aan uw doopsel en uw geest richten op Christus, die geleden heeft, gestorven en verrezen is om ons te verlossen.' Daarna volgt een schuldbelijdenis. Ook kan een zieke naderen tot het sacrament van boete en verzoening (de biecht) en zo voorafgaande aan de ziekenzalving vergeving van zonden ontvangen.

Woord en sacrament vormen een ondeelbaar geheel. Daarom wordt er voorafgaande aan de toediening van het sacrament van de ziekenzalving

gelezen uit de H. Schrift, het woord van God. Na eventuele voorbeden legt de priester in stilte de handen op het hoofd van de zieke zoals Jezus deed (Mc. 6, 5) en spreekt hij een gebed over de zieke uit: 'Gezegend zijt Gij, God'. Vervolgens zalft de priester de zieke op het voorhoofd en de handen (buitenkant) met ziekenolie.

Indien de zieke in staat is de heilige communie te ontvangen, dan wordt na het bidden van het Onze Vader de communie - door de priester uit kerk of kapel meegebracht - uitgereikt. Wanneer iemand stervende is, wordt de eucharistie als het sacrament van het Pasen van de Heer gegeven als reisvoedsel (viaticum) voor de overgang naar het eeuwig leven.

De viering van de ziekenzalving wordt besloten met de zegen voor de zieke en voor de andere aanwezigen.

# De betekenis

## *Troost en vrede*

In de ziekenzalving raakt Christus in kracht van de heilige Geest de zieke aan en schenkt de nodige bijstand. De Heer neemt de zieke als het ware bij de hand en geeft de genade van troost, van vrede en bemoediging. In de voorbede wordt aan de Heer gevraagd: 'Kom, Heer Jezus, bezoek deze zieke en ontferm U over haar: sterk haar door deze heilige zalving.'

## *Verbonden met Christus*

In de ziekenzalving ontvangt de zieke de kracht en de moed om zijn ziekte en pijn te verbinden met het lijden van Christus, in het geloof dat hij eens mag delen in het nieuwe leven van Christus. Zo houdt de ziekenzalving een zending in: de opdracht om in verbondenheid met Christus het vaste vertrouwen te bewaren dat het ziek zijn en het sterven niet het laatste woord hebben. Met Christus loop je als zieke nooit verloren en is je leven geen doodlopende weg.

## *Voorbereiding*

Als de ziekenzalving gegeven wordt aan iemand die op het punt staat het aardse leven te verlaten dan wordt de zalving ook wel het sacrament van de stervenden genoemd. De laatste zalving die het einde van een mensenleven op aarde markeert helpt om je leven te durven toevertrouwen aan God. Overgave aan God als voorbereiding op de ontmoeting met God na dit leven.



Jezus zegt: Komt allen tot Mij, die uitgeput zijt en onder lasten gebukt, en Ik zal u rust en verlichting schenken. *(Mt. 11, 28)*

‘Heer, laat uw dienaar, die in gelovig vertrouwen gezalfd wordt met deze heilige olie, verlichting vinden voor haar pijn en in haar lijden worden getroost.’  
*(Gebed ritueel)*

God zal verlichting schenken, zegt de priester. Dit kan betekenen: God brengt verlichting van de zware lasten die de zieke draagt. Maar het

woord ‘verlichting’ betekent meer: de mens [...] zal opstaan en opgericht worden tot eeuwig leven bij God. Hij zal thuiskomen. Het wordt Pasen voor de zieke. Want God is getrouw. *(Geloofsboek van de Belgische bisschoppen)*

Ontroerd door zoveel lijden laat Christus niet alleen toe dat de zieken Hem aanraken, Hij maakt hun ellende tot de zijne: ‘Hij heeft onze zwakheden weggenomen en onze ziekten heeft Hij gedragen.’  
*(Mt. 8, 17)*

Hij heeft niet alle zieken genezen. Zijn genezingen waren tekens van de komst van het rijk Gods. Zij kondigden een diepere genezing aan: de overwinning op zonde en dood door zijn Pasen. *(Catechismus van de Katholieke Kerk nr. 1505)*

Wanneer de zieke na de zalving weer beter wordt, kan hij in geval van een nieuwe ernstige ziekte het sacrament opnieuw ontvangen. Tijdens dezelfde ziekte kan dit sacrament herhaald worden, wanneer de toestand verergert. Het is gepast de ziekenzalving te ontvangen, voordat

men een zware operatie ondergaat. Dit geldt ook voor oudere mensen, wanneer zij duidelijk zwakker worden. *(Catechismus van de Katholieke Kerk nr. 1515)*

Gezegend is God, de Vader van onze Heer Jezus Christus, de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting. Hij troost ons in al onze tegenspoed, zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden, dank zij de troost die wij van God ontvangen. *(2 Kor. 1, 3-4)*



## De Katholieke Kerk kent zeven sacramenten.

Het sacrament van:  
het doopsel  
de eucharistie  
het vormsel  
het huwelijk  
de wijding  
de ziekenzalving  
boete en verzoening (biecht)

*De sacramenten zijn werkzame tekens  
van de levende Heer, Jezus Christus.*

*Foto's: I. Bertens, R. Mangold*

Een uitgave van het bisdom van Breda  
I [www.bisdombreda.nl](http://www.bisdombreda.nl)  
E [secretariaat@bisdombreda.nl](mailto:secretariaat@bisdombreda.nl)  
T 076 5223444

[www.bisdombreda.nl](http://www.bisdombreda.nl)  
[www.bisdomrotterdam.nl](http://www.bisdomrotterdam.nl)

€0,10